

Att stå kvar när det blåser

Annika Strandhäll

med Alexander Bygdén

Att stå kvar när det blåser

Bokförlaget Forum

**Bokförlaget
Forum**

Bokförlaget Forum, Box 3159, 103 63 Stockholm
www.forum.se

Copyright © Annika Strandhäll & Alexander Bygdén 2024

Omslag: Per Lilja

Sättning: Gyllene Snittet bokformgivning AB

Tryckt hos ScandBook EU, 2024

ISBN 978-91-37-50880-1

Förord

Beslutet att skriva den här boken har inte varit lätt, och när jag väl bestämde mig hade jag dessförinnan tackat nej till liknande förfrågningar vid flera tillfällen. Skälen till detta var flera. Jag uppfattar inte att jag befinner mig i slutet av mitt politiska engagemang och jag har ett långt arbetsliv kvar framför mig. Så något bokslut vill jag inte göra. Samtidigt har väldigt mycket hänt, både professionellt och privat, de senaste femton åren som väckt en längtan att dela med mig av mina tankar och reflektioner kring såväl politiken som de utmaningar jag och min familj mött i privatlivet.

Jag vill berätta om hur jag upplevde att växa upp i en förort under ganska tuffa villkor och om min starka längtan efter att få vara med och påverka samhällsutvecklingen. Om vad som har format mina politiska åsikter och mina vägval så här långt i livet och hur jag på nära håll sett klassklyftorna växa samtidigt som rasismen fått fäste i den politiska debatten. Jag upplever att många av de frågor som engagerat mig genom åren i dag befinner sig i centrum av svensk politik.

Att bjuda in er läsare till mitt privatliv har varit utmanande och den allra svåraste delen av att skriva den här boken, men det är också en viktig del eftersom det svåra vi människor går igenom så tydligt formar oss till dem vi är.

När jag för några år sedan offentligt gick ut och berättade att min livskamrat och mina barns far hade tagit sitt liv fick jag och min familj ett oerhört gensvar. Människor från hela landet hörde av sig och många hade egna historier att berätta. Jag fick höra om den stigmatisering som omgärdar suicid, om den speciella sorg det för med sig och om vägen tillbaka.

Enligt Folkhälsomyndigheten tar ungefär 1200 personer i Sverige sitt liv varje år, men det finns också ett stort mörkertal. Ungefär sjuttio procent av alla som tar sitt liv är män. Thomas blev 2019 en siffra i statistiken och jag önskar så att det hade kunnat förhindras. Om min familjs berättelse kan väcka en tanke hos någon om att söka stöd är det fantastiskt. Om du som läser själv är anhörig hoppas jag att du kan få kraft av att ta del av min berättelse och förstå att du inte är ensam, men framför allt att det kan finnas ett ljus på andra sidan av sorgen och frustrationen.

Jag vill också berätta om min uppväxt, som jag i många år undvek att tala om offentligt eftersom det kändes för svårt. Samtidigt är det uppenbart hur min bakgrund och klasstillhörighet format mig och de värderingar jag har. Min uppväxt har starkt påverkat hur jag agerat i mina olika ministerroller, de ministeruppdrag som inte bara förändrat mitt liv utan också kommit att påverka hundratusentals svenskar genom de politiska beslut som jag varit med och genomfört. Det är centrala områden inom svensk välfärd som faktiskt berör skeenden genom hela livet – från vaggan till graven, från förlossningsvård till pension – och flera av de reformer jag har arbetat med har varit stora och komplexa, som till exempel den stora pensionsöverenskommelsen från 2018.

Det är april 2024 när jag skriver detta. I över ett år har vi haft en borgerlig regering i Sverige. De tre regeringspartier-

na Liberalerna, Kristdemokraterna och Moderaterna är sammantaget mindre i opinionen än det samarbetsparti de bygger sin regeringsmakt på. Något liknande har vi aldrig tidigare sett i Sverige.

Sverigedemokraterna är inte heller ett vanligt samarbetsparti, utan ett parti med rötter i nazism och vit makt-rörelsen. Alla nuvarande regeringspartier var så sent som i början av förra mandatperioden extremt tydliga med att de aldrig skulle kunna tänka sig att samarbeta med detta parti och låta dem få inflytande över regeringspolitiken och därmed över Sveriges utveckling. I dag har de en gemensam politisk plattform och Sverigedemokraterna har politiska tjänstemän i Regeringskansliet som är med och dikterar villkoren för landets styre.

I de olika yrkesroller jag haft genom livet har frågan om Sverigedemokraternas framväxt ständigt följt mig och många har tvärsäkert sagt att det som just nu sker i Sverige aldrig skulle kunna ske. Kampen mot fascismen och högerextremismen är en av mina starkaste politiska drivkrafter.

Vår demokrati bygger på att människor engagerar sig på olika nivåer. För att spegla hela vårt samhälle behövs människor med olika bakgrunder, och det gäller inte bara i politiska partier utan även i föreningslivet eller vid vardagliga samtal mellan medmänniskor. Att vi vågar säga ifrån åt rasistiska skämt på kafferasten och fortsätter förklara varför vi tror på ett jämställt och jämlikt samhälle. Att vi nu – i en tid då demokratin och försvaret av alla människors lika värde utmanas inte bara i Sverige utan också i vår omvärld – minns varför dessa värden är så viktiga och värda att försvara.

Det här är min historia så som jag har upplevt den. Våldigt mycket saknas förstås, för hur sammanfattar man egentligen ett liv? Inte minst har jag denna gång valt bort att berätta

mycket av det som skedde under mina år i svensk fackför-
eningsrörelse, det sparar jag till ett annat tillfälle. Jag har
försökt att vara så respektfull som möjligt gentemot såväl
mina anhöriga som alla dem jag har haft förmånen att arbeta
med och möta under min livsresa.

Kapitel 1

”Tänk om Ebba får höra vad som står på nätet om pappa.”

Det är början på november hösten 2019 och orden sägs av min äldsta dotter Felicia, som precis kommit hem från skolan. Ebba är hennes lillasyster.

Jag står i köket, en plats där jag vanligtvis kan slappna av och försjunka i nuet medan grytorna kokar på spisen och jag utforskar nya recept och smaker. För mig är det en slags fristad där jag kan få utrymme för tankar, kreativitet och glädje, en plats där jag för en stund kan koppla bort den press som ständigt finns närvarande i min professionella roll. Men nu står jag inte i mitt vanliga kök i huset som jag och Thomas en gång köpte ihop, utan i en kokvrå i en enrumslägenhet på Kungsholmen. Lägenheten har jag hyrt i andra hand av en regeringskollega för att tillsammans med mina flickor fly från huset ute på Värmdö. Det hus som Thomas hittades död i.

Felicia står framför mig och ser stressad ut. Via en klasskamrat har hon fått höra att det skrivs en massa saker på nätet om vår familj, och framför allt om hennes pappa. Från Säpo och mina medarbetare har jag redan blivit informerad om den pågående ryktesspridningen, men jag hoppades att de ryktena inte skulle nå mina döttrar.

Under ett antal år har jag varit föremål för diverse konspirationsteorier och skvaller i sociala medier som oavsett

hur jag har agerat bara tilltagit i styrka. Varje gång tidningar, tv och radio uppmärksammar mig som politiker ökar också skrivierna om mig i högerextrema medier och i den högerextrema nätmiljön. Självklart har det påverkats av att jag använt min politiska plattform för att uttrycka oro för hur samhället blir alltmer polariserat och tonen mer hatisk. Inte minst har jag ofta markerat mot Sverigedemokraterna och deras svans av sympatisörer. Dock var jag inte förberedd på att de skulle använda min sambos död för att sprida rykten om både mig och min familj.

Orden från min dotter träffar hårt och jag känner en sorg över att jag misslyckats med att skydda dem jag älskar allra mest. Jag kan se på Felicia hur upprörd hon är. Vi sätter oss ned på de hårda trästolarna i det lilla köket, bakom oss skymtar vardagsrummet och sängen som jag och min yngsta dotter delar. Hon är tio år och ovanför sängen hänger ett kollage som Ebbas klasskamrater gjorde till henne när Thomas dog.

Jag och Felicia börjar prata om vad som skulle hända om vi valde att berätta vår egen version av det som skett. Hur skulle det påverka oss, och bilden av oss som familj? Hittills har vi valt tystnad och jag har tackat nej till varenda intervjufrågan. Min tanke har varit att försöka skapa ett lugn runt mig och barnen och se till att vi får rätt stöd för att komma vidare och kunna läka.

För mig har detta varit en tid av reflektion efter flera extremt turbulenta år. Jag har varit minister under en period av stora utmaningar, både professionellt och privat. Vi har gått igenom en flyktingskris, transportstyrelsekris, misstroendeomröstning och valrörelser, allt under ständiga attacker från oppositionen och extremhögern.

Jag hade tänkt att familjen skulle få tid att återhämta sig i

stillhet, men i stället tvingas jag nu se hur ryktesspridningen ökar. På internet finns diskussionsforumet Flashback och där kan man hitta ett antal trådar som handlar om mig. Den populäraste heter ”Skvaller om Annika Strandhäll” och består av över 3 500 inlägg. Tråden är till största delen fylld av hat, grundlösa rykten och absurda fantasier, inte sällan av sexuell karaktär, och den har över tre miljoner visningar.

Efter att Thomas gått bort har det skapats en ny tråd som konkurrerar om läsarna. Även om etablerade medier inte skrivit att Thomas tagit sitt liv är nyheten allmängods på internet. Den nya tråden på diskussionsforumet heter ”Mördade Annika Strandhäll sin sambo”. Där postas spekulativa inlägg om allt ifrån att jag skulle ha puttat ned Thomas för en trappa, till att statsministern beordrat säkerhetspolisen att mörda min livskamrat på grund av någon absurd konspiration.

Det är påståenden av det här slaget Felicia oroar sig för att hennes lillasyster ska råka läsa. I samtalet med min dotter denna kväll blir det tydligt för oss båda att bara att överleva inte räcker för att leva. Där och då bestämmer jag mig för att ta tillbaka makten över vår berättelse och dela med mig av min och Thomas historia. För vår familjs skull. Nu är jag en före detta minister som försöker hålla ihop min familj, samtidigt som jag kämpar med återkommande skuldtankar. Kunde jag gjort mer eller agerat på något annat sätt för att mina barn skulle få ha kvar sin far i livet?

När frågan om att medverka i det populära tv-programmet Skavlan kommer känns det som en bra möjlighet att nå ut brett till en stor del av landets tv-tittare.

Felicia följer med mig till tv-studion och vi sitter tysta och tankfulla i baksätet på taxin som SVT beställt åt oss. Det är i början av februari, men trots att det är mitt i vintern

är vägarna snöfria och vädret milt. Även om jag bara har en tunn kappa på mig fryser jag inte när vi blir avsläppta vid tv-huset på Gärdet i Stockholm, och jag håller Felicia i handen när vi går in genom glasdörrarna. Vi blir ledsagade nedför samma korridorer jag gått många gånger tidigare för att medverka i samhällsprogram som Agenda, Aktuellt eller Rapport, men nu är jag här i ett helt annat ärende. Jag stirrar ned i golvet och försöker skjuta undan oron som gror i magen. Det känns så viktigt att detta blir rätt, inte minst för barnens skull och för deras pappas eftermäle.

Från min plats i studios intervjusoffa kan jag, om jag kisar genom studiolampornas skarpa ljus, se Felicia stå och vänta ute i kulissen. Att hon valt att följa med och stå vid min sida hela tiden innebär ett stöd och en trygghet, men också en påminnelse om att det jag snart ska berätta inte bara är något jag gör för min egen skull. När jag i bästa sändningstid delar med mig av min historia är det inte längre enbart min och vår historia. Det är också en historia som min familj delar med många andra.

När lamporna slocknar och kamerorna stängs av har vi äntligen börjat ta tillbaka berättelsen om vår familj.

Kapitel 2

Jag föddes på Valborg 1975, och ju äldre jag blir desto mer påtagligt blir det för mig hur mina föräldrars bakgrund format mig. Både mamma och pappa kom från gamla arbetarsläkter i Göteborg med såväl sjömän som fiskare i släktleden och bägge två växte upp i Kortedala. Jag vet faktiskt inte hur de träffades men jag vet att de var unga, sexton och arton år. Min mamma var en oerhört vacker ung kvinna med långt, tjockt, mörkrött hår och gröna ögon. Pappa var stilig även han, med sina genomträngande blå ögon och de markerade mörka ögonbryn som vi barn sedan också fick.

Det kan ha varit en himlastormande kärlek som uppstod mellan dem, men jag tror snarare att det handlade om att de var två unga människor som längtade bort från tuffa hemförhållanden. Detta var så klart aldrig något vi talade om när jag var barn. Utåt var det viktigt att hålla upp en fasad av att allt var bra och alltid hade varit det. De kom från hem där det var nära till både alkohol och våld, och inte förrän mot slutet av deras liv berättade de för mig om hur de hade haft det när de växte upp.

På grund av att de var så unga fick de skriva till kungs för att få gifta sig utan att behöva vänta in giftasmyndig ålder. Efter vigseln startade pappa direkt eget som låssmed och mamma var, som många kvinnor på den tiden, hemmafru.

De flyttade in i en för den tiden typisk hyresrättslägenhet vid Redbergsplatsen i Göteborg. Det var ett så kallat landshövdingehus, en hustyp där den första våningen är byggd av sten och de övre två är av trä. Hustypen började uppföras i Göteborg under 1800-talet, som ett led i att få bukt med den rådande bostadsbristen och snabbt och billigt få fram nya bostäder till alla de arbetare som jobbade i staden. Byggandet av landshövdingehusen har i efterhand kallats för ett ”1800-talets miljonprogram”. Husen var enkla, värmdes upp med koks och hade gemensamma toaletter som lägenhetsinnehavarna fick dela på.

Efter några år fick mina föräldrar möjligheten att flytta därifrån, till en hyresrätt i det nybyggda bostadsområdet Bergsjön som uppförts i 1900-talets miljonprogram – än en gång en social reform för att mota den bostadskris och trångboddhet som rådde. I dag betraktar nog många husen i Bergsjön som stora betongfundament utan livsglädje, men för mina föräldrar var det som att vinna högsta vinsten. Bara det att slippa gemensam toalett och få ett eget badrum med både dusch och badkar måste ha känts otroligt nytt och modernt.

Lägenheten låg på andra våningen på Atmosfärgatan och medan min pappa hade bytt arbete och numera körde bärningsbil var mamma hemma med min storasyster och sedan min storebror. Därefter föddes jag, som sista barnet. Jag minns inte mycket från de första åren i mitt liv, men jag kommer ihåg att jag fick sova i soffan i vardagsrummet. Jag älskade den soffan, den var grå och tyget alldeles strävt. Bredvid mig när jag sov hade jag ofta min älsklingsnalle apan Apansson, med ögon man kunde snurra ett helt varv.

När jag var i femårsåldern flyttade vi till en större lägenhet i Bergsjön, på Tellusgatan, och även om jag saknade min gamla soffa fick jag nu för första gången en riktig säng.

Den var fin, tidstypiskt mörkgrön och stod i ett rum som jag delade med min storebror. Vi skaffade dessutom en liten yorkshireterrier som fick heta Minette.

Ett av mina första tydliga minnen är när mamma tar med mig till biblioteket på Rymdtorget. Det är något som jag alltid kommer att vara tacksam över, då det snabbt blir ett tryggt och eget rum för mig och jag lär mig att läsa redan när jag är fyra år. Hur det går till vet jag inte, men det är som att bokstäverna kommer till mig och öppnar dörren till en annan värld dit jag kan fly. En fantasivärld som jag trivs bättre i än ute på gården med de andra sandlådeungarna.

Två våningar under oss på Tellusgatan bor en flicka som heter Marie-Louise, det visar sig att vi är jämgamla och med våra dockor utforskar vi vänskapens värld. Under sommaren leker vi nästan varje dag och när hösten kommer börjar vi båda i första klass i Bergsjöskolan. Att börja i skolan känns först ganska nervöst, men jag inser snabbt att det är en miljö där jag verkligen trivs och känner mig som hemma. Jag minns att jag hade lätt både för att läsa och skriva och samlade på mig många guldstjärnor i min läxbok, vilket jag tror gav mig en grundläggande trygghet i mig själv.

En dag när jag står i fönstret ser jag hur Marie-Louises familj bär ned flyttlåda efter flyttlåda för trapporna och ut genom porten till ett släp. Min bästa vän ska flytta. Jag tror att de flyttar till Floda, öster om Göteborg, men för en åttaåring skulle de lika gärna ha kunnat flytta till andra sidan landet. Som vuxen förstår jag att avståndet egentligen var mycket större än så. Hennes familj gjorde vad man i dag kallar bostadskarriär, och flyttade från lägenheten i miljonprogrammet till ett eget hus i ett villaområde. Marie-Louise får chansen att växa upp i en helt annan miljö än jag. Som

barn kunde jag varken sätta ord på eller förstå skillnaderna mellan olika bostadsområden, men som vuxen förstår jag på ett annat sätt hur detta påverkar människors hela liv.

En glimt av den andra världen får jag när mamma packar in oss i vår vinröda Volvo 242 med vitt innertak och vi kör genom främmande delar av Göteborg. Hon röker med fönstret öppet och vinden tar tag i det långa röda håret, som på något märkligt sätt annars alltid ligger perfekt.

Pappa är sällan hemma under min tidiga uppväxt. Som egenföretagare och bärgare arbetar han ofta långa skift under dygnets alla timmar och redan som liten märker jag hur det påverkar mamma som ofta utstrålar en slags ensamhet och frustration. När pappa väl är hemma är stämningen mellan dem kylig och inte sällan blir det gräl. Det är något som påverkar mig mycket mina tidiga år och ibland önskar jag innerligt att de skulle visa varandra de ömhetsbetygelser jag ser mellan mina vänners föräldrar. Med tiden tillbringar pappa alltmer tid på jobbet och mina föräldrar lever parallella liv där de sällan är hemma samtidigt.

Något mamma älskar är att köra bil, och hon skrattar och pratar högt samtidigt som hon kryssar genom Göteborgs-trafiken och ut på Hisingsleden. De knappa två milen till Hisingen går fort att köra och snart är vi hemma hos mammas syster, som har två döttrar varav den ena i samma ålder som jag. De vuxna dricker kaffe och pratar i vardagsrummet och vi barn lämnas ensamma att leka.

Jag kommer ihåg att jag tyckte mycket om när vi åkte dit på besök. Där fanns ett lugn och en harmoni som ofta saknades hemma i lägenheten i Bergsjön.

Annars kunde jag också finna lugnet hos farmor. Hon bodde vid Kortedala torg, i samma lägenhet som min pappa växte upp i. Min farmor var under min uppväxt en trygg klip-

pa. Hon blev själv ensamstående i en tid då det fortfarande var ovanligt med skilsmässor. En strävsam och oerhört fin människa, märkt av sin uppväxt som ett av många syskon i en familj som levde under mycket knappa förhållande under krigsåren.

När jag är sju år skiljer sig mina föräldrar. Det finns säkert flera anledningar, men en starkt bidragande faktor är att min mamma inte mår bra. Livet tär på henne, och när jag ser tillbaka på denna tid i våra liv förstår jag att hon förmodligen också var deprimerad. Efter skilsmässan går det bra för pappas verksamhet som egenföretagande bärgare och han skaffar sig en ny bil. Livet för min ensamstående och arbetslösa mamma går sämre och hon får svårt att få vardagen att gå ihop ekonomiskt.

Efter ett femton år långt äktenskap, den mesta tiden som hemmafru, blir mamma ställd på bar backe. Den här oroliga och stökiga tiden gör att jag, som redan är ett barn med många funderingar, får mycket att grubbla på. Den enda jag vågar berätta mina innersta tankar för är min dagbok, som är i ett brunt plastigt material och inköpt på Kvibergs loppmarknad. I den skriver jag om sådant som jag oroar mig för, som att inte veta om det kommer att finnas någon mat hemma i slutet av veckan, men också saker som jag är glad över.

På en sida i dagboken skriver jag om den nya, fluffiga dunjacka jag fått. Den är gul och varm och nästan obeskrivligt fin. Jag skriver till och med ned hur mycket den kostade. För mig och många som bor i vårt kvarter hör det inte till vanligheterna att få nya kläder, i stället går kläderna i arv och när vi handlar är det oftast på loppis. Jag stryker under ordet *gul* i dagboken, och längtar efter att det ska bli kallt ute så att jag äntligen kan få visa upp min nya jacka och just i den stunden bor lyckan i hela min kropp.

Kapitel 3

Under min uppväxt kommer teatern att bli en viktig del av min vardag utanför skolan, och det är en närmast magisk känsla att få försvinna in i en annan värld där allt tycks möjligt. På scenen är jag inte längre bara Annika från Bergsjön, och det är befriande att få drömma sig bort och leva sig in i ett annat liv. Att läsa, diskutera och prestera i skolan bygger ett självförtroende som jag bär med mig, både till teatern men faktiskt även under resten av mitt liv.

Redan som tolvåring blir jag teateransvarig i Bergsjöns kulturförening och det blir därmed mitt allra första förtroendeuppdrag i en förening, men långt ifrån det sista. Bergsjöns kulturförening bygger på ideellt arbete och alla medlemmar hjälps åt. Jag får lära mig föreningsformens grundläggande kraft vilket jag kommer att få återuppleva många gånger i mitt framtida liv, både inom fackföreningsrörelsen och politiken. Men redan nu står det klart för mig: Utan medlemmar som engagerar sig finns inte vår kulturförening, och utan vår kulturförening kan vi inte spela teater.

Hemma pratar vi aldrig politik. Vi pratar inte heller om klass. Det finns ingen anledning att gnälla, och att det skulle gå att påverka hur samhället ser ut känns än mer utsiktslöst. Men trots det vet vi mycket väl att det finns de som har det bra mycket bättre än oss. Vi vet också när i månaden

hushållskassan är tom och det är dags för den vattniga köttfärssoppan. Köttet har vi köpt i storpack från en lågprisbutik på Hisingen på andra sidan stan i början av månaden, det är omständligt men vi har inte råd att göra på något annat sätt.

Mina föräldrars skilsmässa innebär en stor förändring i mitt och mina syskons liv – vi är inte längre mamma, pappa och barn i en lägenhet. Nu är mamma ensamstående och arbetslös och hon är i perioder nedstämd och ledsen. Dessutom har vi ont om pengar och det är ofta tomt i kylskåpet. Mamma har varken utbildning eller arbetslivserfarenhet, och det bryter fullständigt ned henne att pengarna aldrig räcker hela månaden. När jag ser hur dåligt mamma mår och hur svårt hon har att få ihop ekonomin vill jag verkligen hjälpa till, men jag är bara tio år och vet inte vad jag kan göra. Jag kan varken trösta eller tjäna pengar.

Det finns en sådan skam i att sakna pengar. En skam i att behöva ringa anhöriga och be om att få låna en hundralapp, eller att gå till den närliggande Bergsjökyrkan och hämta ut varsitt matpaket. Paketet inslagna i papp som jag och mamma kallar för ”prickekorvpaketet”.

I slutet av månaden tar vi bilen till Redbergsplatsen. Där parkerar vi för att sedan ta den korta, men så småningom välbekanta, promenaden bort till pantbanken. Min mamma pantar allt värdefullt hon har för några hundralappar. Pengar som kan göra att just den här månaden går ihop eller att hon får råd att köpa en födelsedagspresent eller julklass. Jag står bredvid och ser på när hon lämnar över sina vigselringar, halsbandet och armbandets av guld och klockan som hon haft i många år.

Den här resan upprepas var tredje månad år efter år och vi kallar det för att vi åker och ”sätter om smyckena”. Hon har inte råd att ta ut dem, och för att smyckena inte ska gå

till försäljning måste man betala en avgift för att de ska få ligga kvar. Varje gång det sker märker jag hur mammas röst blir tystare och meningarna kortare. Hennes blick flackar och jag riktigt känner hur smärtsam hela situationen är för henne. Lånen förlängs tills mamma inte längre har råd att betala avgiften och pantbanken säljer smyckena. Även om de inte har något högt ekonomiskt värde för pantbanken är de värdefulla för min mamma som tvingas se minnen gå förlorade när hennes smycken säljs, ett efter ett.

Den uppgivenhet jag som barn bevittnar hos min mor stannar kvar i mig som en insikt och ilska över hur orättvist samhället faktiskt är. En ilska som aldrig kommer att försvinna, men som jag så småningom lär mig använda som drivkraft för att fortsätta orka engagera mig politiskt – trots att det ibland känns hopplöst.

Kontrasten mellan hur mina föräldrar har det efter skilsmässan är stor. Medan mamma tvingas vända på varje krona och fortfarande kör runt i vår gamla inrökta vinröda Volvo, som vi kunnat behålla enbart eftersom den fortfarande är registrerad på pappa, har pappa köpt en tvåsitsig Jeep Suzuki. Min äldsta syster har flyttat hemifrån och jag och min bror träffar bara pappa sporadiskt när han ibland kommer och hämtar upp oss inför helgen med den nya bilen.

Pappa bor i Kortedala och när vi ska åka hem till honom får jag sitta i knät på min bror eftersom bilen saknar baksäte. Innan vi kör dit brukar pappa ta med oss in till stan för att handla, och nu stannar vi inte vid någon stor lågpriskedja. I stället åker vi raka vägen till Gunnars Livs på Avenyn, Göteborgs centrala paradgata, och köper biff och pommes. Det är det godaste jag vet och så långt ifrån köttfärssoppa hemma hos mamma man kan komma. Upplevelsen av att få sätta tänderna i en stor bit kött och stoppa munnen full med

pommes frites är närmast obeskrivlig och det är fram till denna dag min absoluta favoriträtt.

Pappas lägenhet i Kortedala är, till skillnad från mammas lägenhet i höghuset i Bergsjön, inredd med nya moderna möbler och i ett rum har pappa ställt in två tätsängar från Ikea där jag och min bror får sova. Pappa har många tv-kanaler, och varje gång vi är hos honom tänker jag på den stora skillnaden mot hur vi har det hemma hos mamma.

Efter ett tag flyttar min bror in hos pappa på heltid. Jag bor kvar hos mamma och träffar pappa alltmer sällan. Med tiden märker jag hur skillnaderna i mina föräldrars liv fortsätter att öka, mamma får det allt sämre ställt ekonomiskt medan pappa lever gott.

Mamma mår också allt sämre. Hon försöker trots det att vid flera tillfällen ta jobb som till exempel barn- och mental-skötare, men hon mår för dåligt för att klara av att arbeta. Den mentala hälsan är dessutom inte hennes enda ok, hon tärs även av en alltmer sviktande fysisk hälsa. Hon röker och rullar cigaretter hemma i köket, eller köper smuggelcigaretter för att hålla nere kostnaden. Fast jag vet att hon egentligen vill sluta röka, både för sin hälsa och för ekonomins skull. Hon försöker flera gånger, men vanans makt är stark och ett bloss gör det lättare för henne att ta sig igenom dagen.

Under min uppväxt ser jag hur mamma hela tiden kämpar och gör sitt yttersta för att försöka få pengarna att räcka till det nödvändigaste för oss barn. Hon väljer bort sin egen hälsa för att i stället prioritera oss. Det finns inte något utrymme i hushållskassan för att gå till tandläkaren, vilket leder till att mammas tänder till slut lossnar från tandköttet. Det var oerhört svårt att se som barn, och en minnesbild som verkligen har fastnat hos mig är när hennes tänder blev så

dåliga att hon slutade le på grund av att hon skämdes över hur hon såg ut.

En av de frågor jag så småningom kommer att driva i min roll som socialminister är möjligheten att få fram en tandvårdsreform. Jag kommer så långt att det blir möjligt att finansiera en utredning av tandvården, och inför valet 2018 vill jag att ett av Socialdemokraternas stora vallöften ska vara en reform av tandvården. Under åren som socialminister och ansvarig för tandvården har min insikt om hur stort problem kostnaderna för tandvård är för många människor förstärkts. Det är till exempel inte ovanligt att nyblivna pensionärer bokar av sina tider hos tandvården för att man inte längre har råd. Men till slut landar partiet i att i stället gå till val med löftet om en familjevecka, vilket också är en bra reform för alla som kämpar med att kombinera arbets- och familjeliv.

Trots våra utmaningar har min mamma lärt mig mycket om att ge sina närmaste kärlek, och att styrka och självförtroende inte handlar om pengar. Det gick inte en dag utan att hon uttryckte att hon älskade mig och fick mig att känna mig viktig och värdefull. Erfarenheterna av hur det är leva under svåra ekonomiska förhållanden gör också att jag, när jag väl får möjligheten att vara med och påverka och förändra saker, vet att det kan göra större skillnad än många tror om barnbidraget höjs med en hundralapp, eller att lite extra i bostadsbidrag kan innebära att pengarna räcker till ytterligare en måltid för en familj.